

mati, v jakém úmyslu obžalovaný články uveřejnil, neboť zdařený důkaz pravdy činí obžalovaného beztrestným bez ohledu na subjektivní stránku skutkové podstaty souzeného přečinu.

Čís. 6324.

Ochrana cti.

Důkaz pravdy a omluvitelného omylu nepřichází v úvahu, jde-li o vydávání v posměch.

Obsahuje-li závadný článek dvě samostatné myšlenky, nezáleží na tom, zda má jedna z nich podřadnější význam než druhá, pokud nejde o podřadnost takového rázu, že by jedna z nich pozbyla zcela své samostatnosti.

Satira, ironie a pouhé humorné vyličení případu nespadá pod pojem zesměšňování, pokud nejde o takové svým obsahem hanlivé a svou formou zesměšňující uvádění v nevážnost, jež je způsobilé snížení vážnost a úctu napadeného v očích jiných lidí.

Jakmile nezletilý dosáhne osmnácti let, vykonává žalobní právo samostatně a jeho zákonný zástupce nemá již právo podati soukromou žalobu, leda by ho k tomu nezletilý zmocnil.

O příslušnosti zrušovacího soudu jako opravné stolice nerozhoduje výrok odsuzujícího rozsudku, nýbrž řízení, na jehož základě k němu došlo.

(Rozh. ze dne 16. února 1939, Zm II 9/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmatečných stížnostech obžalovaného A. a soukromé žalobkyně N. do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným k obžalobě soukromého žalobce M. přestupkem podle § 4 zák. č. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky min. sprav. čis. 145/1933 Sb. z. a n. a zproštěn podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby vznesené na něho soukromou žalobkyní N. pro přečiny podle §§ 1, 2 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n., takto právem:

I. Zmateční stížnost obžalovaného se potud z a m í t á, pokud byl obžalovaný napadeným rozsudkem uznán vinným přestupkem podle § 4 zák. č. 124/1924 Sb. z. a n. (v novém znění), spáchaným tím, že vydal M. v posměch prvou částí stíhaného článku, týkající se milostného poměru.

II. Zmateční stížnosti obžalovaného se potud v y h o v u j e, že se napadený rozsudek zrušuje ve výroku o vině, pokud byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 4 téhož zákona, spáchaným tím, že vydal M. v posměch druhou částí stíhaného článku, týkající se příhody se záměnou kabátu, a obžalovaný se zprošťuje podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby, že dne 13. února 1938 v časopisu X. v článku »Kabátová okolnost na H. B.« uvedl příhodu se záměnou kabátu, tedy skutečnost, jež mohla M. vydati v opovržení nebo snížení v obecném mínění, a že prý tím spáchal přečin podle § 2 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. — — — —

III. Zmateční stížnosti soukromé žalobkyně N. se v y h o v u j e, napadený rozsudek se zrušuje, pokud jím byl obžalovaný zproštěn obžaloby pro přečiny podle §§ 1, 2 zák. o ochr. cti spáchané na N. a nalézacímu soudu se ukládá, aby ve věci znovu jednal a rozhodl, přihlížeje k pravoplatnému odsuzujícímu výroku pod I. a dbaje nákladů zrušovacího řízení.

Z d ů v o d ů:

K I., II.: Napadeným rozsudkem byl obžalovaný uznán vinným přestupkem zanedbání povinné péče podle § 4 zák. č. 124/1924 Sb. z. a n., ježto obsahem stíhaného článku byl spáchán přečin urážky podle § 1 zák. o ochr. cti, záležející v tom, že soukromý žalobce M. byl obsahem článku vydáván v posměch. Jde-li o vydávání v posměch, nepřicházejí v úvahu ustanovení zákona o ochraně cti, týkající se důkazu pravdy a důkazu omluvitelného omylu (rozh. č. 5585 Sb. n. s.).

Netřeba se proto zabývatí výtkami, které činí zmateční stížnost obžalovaného s hlediska domnělého zmatku podle č. 5 § 281 tr. ř. napadenému rozsudku s hlediska otázky důkazu pravdy.

K I.: Stíhaný článek se nejprve dotýká poměru mezi soukromými žalobci M. a N. a potom příhody se záměnou zimníku, která se stala soukromému žalobci. Uvádí tudíž článek dvě samostatné myšlenky; je proto o každé z nich zvláště uvažovati, zda naplňuje některou ze skutkových podstat podle zákona o ochraně cti.

Pokud jde o prvou část článku, je uvést toto:

Podle zjištění napadeného rozsudku se uvádí ve stíhaném článku, že soukromý žalobce (M.) má galánku (soukromou žalobkyni N.), že se rád chodí kocůnat, že mu galánka půjčuje kabát, když mu je v zimě chladno po těle, a děvucha se bojí, aby mu horkost nevyprchala a aby si ji zachoval jen pro ni.

Ježto soukromá žalobkyně potvrdila při hlavním přelíčení, které se konalo u okresního soudu v R. proti soukromému žalobci pro podezření z krádeže kabátu, že je milenkou soukromého žalobce, má nalézací soud za to, že je obžalovaný beztrestný pro přečin podle § 2 zák. o ochr. cti, poněvadž se mu zdařil důkaz pravdy; vyslovil však, že uvedeným obsahem článku byl soukromý žalobce vydáván v posměch, při čemž zdůraznil okolnost, že v článku bylo zbytečně mluveno o milostném poměru soukromých žalobců.

Tento závěr nalézacího soudu napadá zmateční stížnost s hlediska zmatku podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. namítajíc, že šlo o podřadnou část článku, jehož podstata se týkala příhody se záměnou kabátu, a že tu jde jen o humorné a satirické vyličení případu nedotýkající se cti soukromého žalobce.

Zmateční stížnosti však nelze přisvědčiti.

Jak bylo uvedeno, obsahuje článek dvě samostatné myšlenky; je nezávažné, má-li z nich některá podřadnější význam než druhá, nejde-li o podřadnost takového rázu, pro niž by jedna z myšlenek pozbyla zcela své samostatnosti.

Zmateční stížnost uvádí, že satira a ironie, jakož i pouhé humorné vyličení případu nespadá pod pojem zesměšňování. Tomu však lze přisvědčiti jen s omezením, že nejde o takové svým obsahem hanlivé a svou formou zesměšňující uvádění v nevážnost, jež je způsobilé vésti ke snížení vážnosti a úcty napadeného v očích jiných lidí (rozh. čís. 2826 Sb. n. s.).

V souzeném případě však nešlo jen o pouhou humornou zprávu o soudním přeličení. V článku se uvádí, že soukromému žalobci je v zimě »divně po těle od chladna«, že mu soukromá žalobkyně půjčovala kabát, ježto se bála, aby mu »nevyprchala horkost« a aby si ji »zachoval jen pro ni«. Z toho je zřejmé, že článek rozbíraje milostný poměr soukromých žalobců, zdůraznil zejména tělesnou (pohlavní) stránku uvedeného poměru. Přihlíží-li se i k formě, jakou se to stalo, je souhlasiti s nalézacím soudem, že stíhaný projev byl způsobilý přivoditi nebezpečí pro čest soukromého žalobce ve smyslu nahoře uvedeném.

Byla proto zmateční stížnost obžalovaného v tomto směru zamítnuta jako neodůvodněná.

K II.: Přisvědčiti je však zmateční stížnosti obžalovaného, pokud napadá výrok nalézacího soudu, jímž byla shledána skutková podstata urážky (vydávání v posměch) i v obsahu druhé části článku.

V této části, v níž se líčí příhoda se záměnou kabátu, vyloučil soud skutkovou podstatu pomluvy podle § 2 zák. o ochr. cti pro zdařený důkaz pravdy, ježto se případ stal předmětem trestního řízení a ježto článek vyličil případ celkem pravdivě podle toho, co vyšlo najevo při hlavním přeličení. Ježto však v článku není uvedena podrobně obhajoba soukromého žalobce, domnívá se nalézací soud, že článkem mohlo býti v čtenáři vzbuzeno »mínění podezřelého jednání«, a shledal proto i v této části článku skutkovou podstatu urážky vydáváním v posměch podle § 1 zák. o ochr. cti.

Uvádí-li však nalézací soud obvinění »z podezřelého jednání« jako podstatu urážky, nelze tomu rozuměti jinak, než že tím mohlo býti v čtenáři vzbuzeno podezření, že se soukromý žalobce dopustil krádeže kabátu. Tím však je pouze řečeno, že článek v druhé své části obsahoval jen obvinění ze skutečnosti, jakou má na mysli ustanovení § 2, beztrestné pro důkaz pravdy, nikoli však vydávání v posměch, jak vyžaduje ustanovení § 1 zák. o ochr. cti.

Bylo proto zmateční stížnosti, uplatňující v tomto směru zmatek podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. vyhověno jako odůvodněné a obžalovaný byl obžaloby zproštěn.

K III.: Přisvědčiti je zmateční stížnosti soukromé žalobkyně, pokud napadá podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. výrok nalézacího soudu, jímž bylo vysloveno, že stíhanýr. článkem nebyla naplněna skutková podstata urážky vydáváním v posměch podle § 1 zák. o ochr. cti.

Nalézací soud odůvodnil v tomto směru svůj zprošťující výrok tím, že v článku není o soukromé žalobkyni uvedeno nic, co by nebylo vyšlo najevo při hlavním přeličení, při kterém sama potvrdila, že je milenkou

soukromého žalobce, a usoudil, že tudíž nejde ani o pomluvu, ani o urážku vydáváním v posměch.

S posléze uvedeným závěrem nalézacího soudu nelze souhlasiti. Ježto se prvá část článku týká nejen soukromého žalobce M., nýbrž zároveň i soukromé žalobkyně N., platí to, co bylo uvedeno o výkladu prvé jeho části při vyřizování zmáteční stížnosti obžalovaného A., i v případě soukromé žalobkyně N. Z těchto důvodů, na něž se tu odkazuje, je i v tomto případě spatřovati v uvedené části článku vydáváním v posměch podle § 1 zák. o ochr. cti.

Ježto při uvedené skutkové podstatě nepřichází důkaz pravdy v úvahu (jak bylo již v úvodu řečeno), nebylo třeba se zabývati výtkami zmáteční stížnosti v tomto směru činěnými [§ 281, čís. 9 b) tr. ř.].

Přes to však zrušovací soud nemohl rozhodnouti ve věci samé, neboť zůstala nevyřešena otázka, zda žaloba byla v tomto případě podána osobou oprávněnou.

Podle § 16, odst. 1 zák. o ochr. cti může za osobu mladší než osmnáct let vykonávati žalobní právo jen její zákonný zástupce. Toto právo zákonného zástupce však pomijí, jakmile nezletilý dosáhl osmnáctého roku; od této doby vykonává nezletilý žalobní právo samostatně a zákonný zástupce nemá tu již právo podati soukromou žalobu (srov. odůvodnění k vládnímu návrhu zákona o ochraně cti, tisk 830/1930, str. 27).

Má-li však osoba starší osmnácti let právo sama podati žalobu, není tím řečeno, že při tomto výkonu svého žalobního práva nemůže býti zastupována svým zákonným zástupcem, jehož k tomu zmocnila.

V souzeném případě uvedená otázka však nebyla řešena, ač k tomu dala podnět svědecká výpověď N. ve věci okresního soudu v R. T 7/38, jež přišla na přetřes při hlavním přelíčení, že jí je osmnáct roků.

Z uvedeného důvodu nemohl zrušovací soud rozhodnouti ve věci samé, pročez byla věc přikázána podle § 5, odst. 2 zák. čís. 3/1878 ř. z. ve znění zák. čís. 56/1935 Sb. z. a n. k novému projednání.

K námitkám činěným v odvodu soukromé žalobkyně N., že zrušovací soud není v souzeném případě příslušný k rozhodnutí o zmáteční stížnosti, je podotknouti, že uvedený názor je mylný, neboť nerozhoduje tu výrok odsuzujícího rozsudku, nýbrž řízení, na jehož podkladě došlo k rozsudku.

V souzeném případě šlo o řízení, které se týkalo otázky přečinů podle §§ 1, 2 zák. o ochr. cti, pročez tu nepřichází v úvahu ustanovení § 16, odst. 4 zák. čís. 124/1924 Sb. z. a n.

Čís. 6325.

Soud, jemuž byla věc přikázána podle § 293 tr. ř. k novému přelíčení, není vázán skutkovými zjištěními soudu, který původně ve věci rozhodl, a může průvodní materiál — třebas nezměněný — hodnotiti jinak než onen soud.